

Risale-i Nur'da, "Akıl ve kalbin imtizacıyla hakikata vasıl olunuyor." Peki aklın ağır bastığı insanlar ne özellikler taşıyor, kalbin ağır bastığı insanlar ne özellikler taşıyor?

Allah, her bir insanı ayrı bir fıtratta ve özellikte yaratmıştır. Bazıları **akıl**, bazıları **kalp**, bazıları da **his** ağırlıklıdır. Fakat bu özellikler imtihanı kazanmaya ve marifet mertebeleri katetmeye mani şeyler değildir. Bütün insanlarda bu hususiyetler tamamen mevcut olmakla beraber; nisbi olarak farklılık arzedebilirler. Yani **akılsız, kalpsiz** ve **hissiz** insan olmaz. Ancak bazı insanlarda bu hasselerin bazıları öne çıkar diğerleri ise geride kalabilir.

Fıtrattan gelen bu özelliklere karşı marifet iktisabında da Cenab-ı Hak farklı yollar açmıştır. Mesela **tasavvuf, kelam, hikmet** vs. gibi yollar; farklı özellikler taşıyan insanların terakkileri için vesileler ve imkanlardır.

Aynen maddi mesleklerde olduğu gibi. Mesela bir insanın ticarete istidadı var ise, iş yeri açar; eğitime istidadı var ise, eğitim- öğretim işi ile uğraşır; sanata istidadı var ise; o manada çalışır ve gelişir. Burada önemli olan, hak bir gayeye doğru yollarla gitmek ve kavuşmaktır.

Akli melekesi ileri olanlar marifette ilmi seçer ve gelişir. Kalp özellikleri ön planda olanlar tasavvuf mesleğine eğilimlidirler. Fikir ve düşünce noktasında ileri olanlar da hikmet ve felsefe yolunu tutarlar. Diğer meslekleri bunlara misal olarak verebiliriz.

Manevi eğitim ve marifette inkişaf, asırlarca genel olarak bu şekilde cereyan etmiştir.

Ancak Cenab-ı Hak; bazı zamanlar en ideal tarz olan; **akıl ve kalbin müşterek hareketi** dediğimiz **cadde-i kübrayı** ihtiyaca binaen açmaktadır. Bu ise; **sahabe mesleğidir.** Bu meslek ve cadde; bir sahabelere müyesser olmuş, bir de ahirzamanda Hz. Mehdi'nin cemaatine nasip olacaktır.

Bu meslekte dahi yine de yüzde yüz akıl ve kalp paralel olarak gitmez. Her şahsa göre bir özellik ön plana çıkabilir. Ancak bu durum, diğer asırlarda ve zamanlarda olduğu gibi ayrı ayrı farklı meslekler tarzında değildir.

Demek ki her insan istidat ve kabiliyetine göre marifette mertebe katetmek için; hak olan herhangi bir mesleği ve yolu tercih edebilir. Bu tercihler akli ön planda tutanlarda ilmi ve irfanı geliştirir. Mantık, muhakeme ve fikir inkişaf eder.

Kalbi ön plana alanlarda ise; hal, fiil, murakabe, dahili muamele ve ruhun

---

latifelerini açma ve inkişafına medar olur. Bu yolda evrad, ezkar, ibadet ve meamelat birinci derecede esas alınır. Bunlara azami derecede itina gösterilir.

Ancak kim hangi yolu tercih ederse etsin, şeriatın hukukuna azami derecede riayet esas olup, maksat ise ila-yı kelimetullah, marifetullah ve ibadetullahdır.